

مؤلف در سبب تألیف این رساله می‌نویسد: «... شنیده شد که حضرت امیر الامرا جلال‌الدین امیر بایزید زادالله توفیقه لاعانه المسلمین از بعضی از عزیزان معنی این رباعی می‌خواستند...». آغاز: الحمد لله الفیاض للحکم و المواهب و موصل الطالبین الی المطالب... اما بعد بدانکه این فقیر را بسی شغف می‌بود بدانستن معانی قطب الاولیا سلطان ابوسعید ابی‌الخیر...

انجام: محب را هیچ لذتی بهتر از ملاقات محبوب نباشد. و الله اعلم بالصواب و الیه المرجع و المآب
چاپ: پترزبورک، ۱۳۱۷ق/۱۸۹۹م؛ تهران، ۱۳۱۴ش، به کوشش زنده یاد استاد احمد بهمینار به ضمیمه اسرار التوحید؛ در مجموعه رسائل احرار (تاشکند: ۱۳۲۸ق)
[نسخه‌های منزوی ۱۱۳۳/۲؛ الذریعه ۱۱۲/۷؛ فهرستواره منزوی ۳۱۸۷؛ دنا ۸۰۵/۴ (۹ نسخه)]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۳۷۹۴/۲۸

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی‌ک، تا: قرن ۹؛ جلد: گالینگور قهوه‌ای، ۲گ
(۸۴-۸۵) [ف: ۲۷-۳۹]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۰۱۵/۳۴

آغاز و انجام: برابر

خط: تعلیق، بی‌ک، تا: با تاریخ ۹۱۳ق؛ اندکی با نسخه چاپی
جدایی دارد؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج، ۴گ (۱۰۵-پ-۱۰۸-پ)،
اندازه: ۱۷/۵×۱۲ [ف: ۳-۴۳۳]

۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۰۵۶/۱۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌ک، تا: ۹۴۰ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۳گ
(۲۵۲-۲۵۴) [ف: ۷-۱۷۸]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۰۴۵/۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش، کا: محمد تبریزی، تا: ۹۹۹ق؛ کاغذ: نخودی،
جلد: تیماج مشکي، ۱۶ سطر، اندازه: ۲۴×۱۵/۵ [ف: ۹-۳۳۳]

۵. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۲۳۰/۴-عکسی

آغاز و انجام: برابر

اصل نسخه: گنج بخش، ش ۶۴۱۷ (نه ۶۳۱۷) (گنج ۳/۱۶۲۵)؛
خط: نستعلیق خوش، بی‌ک، تا: قرن ۱۰؛ ۱۰ص (۶۲-۷۱) [عکسی
ف: ۲-۱۰۶]

۶. قم؛ موعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۵۷۳/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق خوش، بی‌ک، تا: قرن ۱۰؛ دارای سرلوح زیبا،
کتیبه‌ای مکتب خراسان، مجدول؛ مهر: «عبداله الراجی علی محمد»
(بیضی)؛ کاغذ: شرقی، ۵گ (۹-۱۳)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲×۷ [ف: ۲۹-۲۷۲]

۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۸۳۶۰

خط: نسخ، کا: علی بن محمد بن علی واعظ حنفی، تا: با تاریخ ۱۱۷۵ق؛ تملک: ریحان الله الموسوی، شرف‌الدین محمد مکی بن محمد ضیاء‌الدین بن شمس‌الدین بنحسن بن زین‌الدین من ذریه الشریف ابی‌عبدالله الشهد شمس‌الدین محمد بن مکی مطلبی عاملی جزینی عاملی به تاریخ ۱۱۷۵ق؛ ۲ص (۷۶-۷۷)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۳×۱۸ [ف: ۳۲-۴۷]

● حورائیه = جمالیه = شرح رباعی ابوسعید / عرفان و تصوف / فارسی

hūrā'īye = jamālīye = š.-e robā'ī-ye abū-sa'īd

چرخي، یعقوب بن عثمان، ۷۶۲؟ - ۸۵۱ قمری

Čarxī, ya'qūb ebn-e o'smān (1361 - 1448)

گزارش همان رباعی پرآوازه: «حورا به نظاره نگارم صف زد / رضوان ز تعجب کف خود بر کف زد ...» است، به خواهش درویشی صادق و دوستی موافق، و اینکه «در این رباعی، اشارت به صف جمال و جلال حق تعالی کرده شده است» و گویا این اشاره است که برخی نام گفتار را «رساله جمالیه» نامیده‌اند.
چاپ: به کوشش محمد نذیر رانجها، دانش، ۱ (۱۳۶۴) ش: ۱: ۳۴-۴۷.

[فهرستواره منزوی ۳۱۹/۷؛ نفیسی ۲۶۴/۱ و ۷۷۸/۲ شرح رباعیات، مشترک پاکستان ۱۴۲۳/۳ (۲ نسخه)]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۲۳۰/۳-عکسی

آغاز: حمد بی حد و ثنای فوق‌العد، مر واجب الوجودی را که قلوب انبیا و اولیا را مظاهر صفات جلالیه و جمالیه گردانید ... و بعد می‌گوید ... یعقوب بن عثمان الغزنوی ثم الجرجی ... که درویشی صادق و دوستی موافق التماس کرد که بیان کرده شود معنی رباعی؛ انجام: از جام جان لقمه و ادخلوا هر دو یکسان داشتن. تمت الرسالة الجمالیة ...

اصل نسخه: گنج بخش، ش ۴۴۸۴ (گنج ۳/۱۶۲۶)؛ خط: نستعلیق پخته، بی‌ک، تا: حدود ۱۱۰۰ق؛ ۴گ (۷۲-۷۵) [عکسی ف: ۲-۱۰۶]

● حورائیه = شرح رباعی حورائیه = شرح رباعی

ابوسعید ابوالخیر / عرفان و تصوف / فارسی

hūrā'īye = š.-e robā'ī hūrā'īye = š.-e robā'ī abū-sa'īd-e ab-ol-xayr

احرار، عبیدالله بن محمود، ۸۰۶ - ۸۹۵ قمری

ahrār, 'obeyd-ol-lāh ebn-e mahmūd (1404 - 1490)

وابسته به: رباعیات ابوسعید؛ ابوسعید ابوالخیر (۳۵۷-۴۴۰)
اهدا به: امیر جلال‌الدین بایزید

شرح مختصری است بر این رباعی ابوسعید: «حورا بنظاره نگارم صف زد xx رضوان ز تعجب کف خود بر کف زد / آن خال سیه براه زخان مطرف زد xx ابدال زیم چنگ در مصحف زد».

فرستگان نسخه‌های خطی ایران (فنا)؛ جلد بیزدیم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران: سازمان

DIA 276251

اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۱۳۹۱/۲۰۱۲